ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Οι σύγχρονοι οπαδοί του δικτατορικού καθεστώτος θέλουν να μας πείσουν ότι εκτός από «αντιφασίστας» λόγω του «Οχι» ο Μεταξάς είχε κοινωνικό πρόσωπο και δήθεν έφτιαξε το ΙΚΑ, τις συλλογικές συμβάσεις και το οκτάωρο.

Του **Δημήτρη Ψαρρά**

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια οι κρυφοί οπαδοί του μεταξικού καθεστώτος περιορίζονταν στο επιχείρημα ότι ο Μεταξάς είπε το «Οχι», επομένως είναι εθνικός ηγέτης και οπωσδήποτε δεν μπορεί να μείνει στην ιστορία ως φασίστας, εφόσον αυτός είναι που πολέμησε τον φασισμό. Είδαμε όμως από το 2006, με αφορμή τα εβδομήντα χρόνια της δικτατορίας της «4ης Αυγούστου», να αναπλάθεται σε καθωσπρέπει Μέσα Ενημέρωσης και ο μύθος του «κοινωνικού» Μεταξά, με την επανάληψη της θεωρίας ότι ο δικτάτορας είναι εκείνος που ίδρυσε το ΙΚΑ, που θέσπισε τις Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας, που επέβαλε το οκτάωρο και το εξαήμερο στην εργασία.

Θαυμαστής του Χίτλερ

Ως προς τον «αντιφασισμό» του Μεταξά, αρκεί κανείς να διαβάσει το «Ημερολόγιό» του για να αντιληφθεί τα πραγματικά του αισθήματα απέναντι στα καθεστώτα του Μουσολίνι και του Χίτλερ. Μπορεί να μην πήρε το μεταξικό καθεστώς πλήρη φασιστική μορφή, αλλά αυτό δεν οφειλόταν σε δισταγμό του Μεταξά. Αντιθέτως, εκείνος επιχείρησε να δημιουργήσει, μέσω της Νεολαίας «του», της ΕΟΝ, μια οργάνωση ανάλογη με εκείνη που παρατηρούσε στην Ιταλία και τη Γερμανία. Μόνο που δεν το κατάφερε, γιατί η οργάνωση αυτή δεν υπήρξε αποτέλεσμα ενός κινήματος μαζών, όπως συνέβαινε στα άλλα μεσοπολεμικά ολοκληρωτικά καθεστώτα.

Ετσι η μεταξική δικτατορία παρέμεινε κατά βάση ένα πραξικόπημα του βασιλιά και των μηχανισμών ασφαλείας του κράτους. Ενας από τους σύγχρονους απολογητές του μεταξικού καθεστώτος, ο ιδρυτής του Κόμματος 4ης Αυγούστου Κωνσταντίνος Πλεύρης, χαρακτηρίζει τον Μεταξά αντιδημοκράτη, αντικομμουνιστή, αντιμασόνο, αντιπλουραλιστή, αντιπλουτοκράτη «κατά τας αρνήσεις» και πατριώτη, φυλετιστή αξιοκράτη, κοινωνιστή

«κατά τας θέσεις». Ο Πλεύρης επισημαίνει την εγγραφή του Μεταξά της 2/1/1941, στην οποία ο δικτάτορας λέει το παράπονό του, ότι από ιδεολογική σκοπιά δεν έπρεπε να εναντιωθεί ο Χίτλερ και ο Μουσολίνι στο δικό του καθεστώς: «Η Ελλάς έγινε από 4ης Αυγούστου κράτος αντικομμουνιστικόν, κράτος αντικοινοβουλευτικόν, κράτος ολοκληρωτικόν, κράτος με βάσιν αγροτικήν και εργατικήν και κατά συνέπειαν αντιπλουτοκρατικόν».

Αλλά και η «κοινωνική» διάσταση της δικτατορίας δεν είναι παρά ένας προπαγανδιστικός μύθος, τον οποίο λάνσαρε το ίδιο το καθεστώς. Ο Μεταξάς δεν ήταν παρά εκείνος που «έκοψε την κορδέλα» στα εγκαίνια του ΙΚΑ, όπως παρατηρεί ο ιστορικός Αντώνης Λιάκος («Το Βήμα», 28.10.2007). Ο νόμος για τις κοινωνικές ασφαλίσεις είχε ψηφιστεί από το 1932 (ν. 5733, κυβέρνηση Φιλελευθέρων) και συμπληρώθηκε το 1934 (ν. 6298, κυβέρνηση Λαϊκού Κόμματος). Η θέσπισή του αποτελούσε ένα από τα πρώτα αιτήματα του εργατικού κινήματος. Ο νόμος για τις Συλλογικές Συμβάσεις είχε ψηφιστεί από το 1935! Και είναι βέβαια εξωφρενικό να συγκαταλέγονται οι Συλλογικές Συμβάσεις στα θετικά ενός καθεστώτος που κατάργησε τον ελεύθερο συνδικαλισμό, ενώ ο Μεταξάς είχε προετοιμάσει ήδη, προτού κηρύξει τη δικτατορία, τον νόμο περί υποχρεωτικής διαιτησίας.

Μετά τον διορισμό του από τον Γεώργιο τον Απρίλιο του 1936 στη θέση του πρωθυπουργού, ο Μεταξάς στις προγραμματικές του δηλώσεις ανακοίνωσε ότι «θα επιδιώξη να θέση εις βαθμιαίαν και τμηματικήν εφαρμογήν τον θεσμόν των κοινωνικών ασφαλίσεων», με συνέπεια να δεχτεί την αντίδραση σύσσωμης της αντιπολίτευσης για την καθυστέρηση. Οσο για την τύχη του συνόλου των εργατικών αιτημάτων κατά το καθεστώς της 4ης Αυγούστου, είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι για να επιβάλει τη δικτατορία ο Μεταξάς σ’ αυτή την ημερομηνία επικαλέστηκε ως πρόσχημα την εξαγγελθείσα μεγάλη απεργία, η οποία είχε ως βασικά αιτήματα ακριβώς αυτά!

Πίσω από την ανάπλαση του μύθου του «κοινωνικού» Μεταξά δύσκολα κρύβονται οι πραγματικές πολιτικές προθέσεις εκείνων που την επιχειρούν. Εμφανίζοντας το πλαστό αυτό «φιλολαϊκό» προφίλ ενός αποδεδειγμένα αντιδημοκρατικού καθεστώτος, εμμέσως υπονοούν ότι οι απαραίτητες «κοινωνικές μεταρρυθμίσεις» ενδεχομένως απαιτούν για την εφαρμογή τους έναν σχετικό πολιτικό αυταρχισμό, σε βάρος ακόμα και της ίδιας της δημοκρατίας.

Χρυσή Αυγή και άλλοι

Οι θέσεις αυτές είναι εξαιρετικά διαδομένες. Δεν αναφέρομαι μόνο στη Χρυσή Αυγή, η οποία ιδρύθηκε ως γνωστόν από στελέχη του Κόμματος 4ης Αυγούστου και εξακολουθεί μέχρι

σήμερα να προπαγανδίζει ένα αντιδημοκρατικό «εθνικό κράτος» στο πρότυπο του μεταξικού καθεστώτος. Τη θέση αυτή εμφανίζεται να πρεσβεύουν ακόμα και αναλυτές που δεν εντάσσουν τον εαυτό τους στους οπαδούς του Χίτλερ και του Μουσολίνι, αλλά δεν αρκούνται στον ήδη εκδηλωμένο κυβερνητικό αυταρχισμό και την αντιδημοκρατική διολίσθηση της περιόδου των Μνημονίων.

Από την εποχή του κινήματος των πλατειών, το 2011, η εφημερίδα «Βήμα», λ.χ., πρόβαλε από τη διαδικτυακή της έκδοση ένα άρθρο το οποίο ούτε λίγο-ούτε πολύ εισηγούνταν στην κυβέρνηση την άμεση εφαρμογή του άρθρου 48 του Συντάγματος, το οποίο προβλέπει την κήρυξη κατάστασης πολιορκίας και την αναστολή ορισμένων άρθρων του Συντάγματος.

Φασιστικός κατήφορος

Το άρθρο αυτό έχει ψηφιστεί για την αντιμετώπιση «πολέμου, επιστράτευσης εξαιτίας εξωτερικών κινδύνων ή άμεσης απειλής της εθνικής ασφάλειας, καθώς και αν εκδηλωθεί ένοπλο κίνημα για την ανατροπή του δημοκρατικού πολιτεύματος» και προβλέπει την αναστολή της «ελευθερίας κίνησης των Ελλήνων πολιτών στη χώρα», τη δυνατότητα «σύλληψης και φυλάκισης χωρίς δικαστικό ένταλμα», τα «έκτακτα δικαστήρια», την κατάργηση του «ασύλου της κατοικίας και του απαραβίαστου της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής», την απαγόρευση «δημόσιων συναθροίσεων», την κατάργηση της «ελευθερίας του Τύπου» την υποχρεωτική λογοκρισία, την απαγόρευση του συνδικαλισμού, των απεργιών κ.λπ..

Η εισαγωγή στη δημόσια συζήτηση παρόμοιων προτάσεων, οι οποίες δεν κρατούν καν τα προσχήματα, διευκολύνει βέβαια τους πατεντάτους οπαδούς του Μεταξά να εμφανίζονται ως μια «εναλλακτική λύση». Ας μην ψάχνουμε λοιπόν τις αιτίες για την εκλογική σταθεροποίηση της ναζιστικής οργάνωσης. Αν η κατάλυση της δημοκρατίας με τη μορφή του Μεταξά είναι η λύση, τότε γιατί όχι και με τη μορφή του Μιχαλολιάκου;

efsyn.gr